

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต
ของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่

อรรถ สุทธิผล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

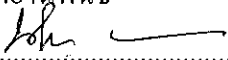
พฤษภาคม 2547

ISBN 974-383-646-2

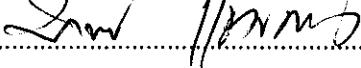
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ อรดี สุขศรีพล ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา
ได้

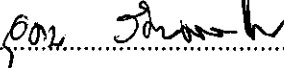
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นัญญา พลิตวานนท์)

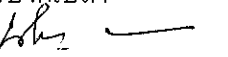
.....กรรมการ

(ดร.มานพ แจ่มกระจ่าง)

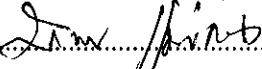
.....กรรมการ

(ดร.อุดม รัตนอัมพรโสภณ)

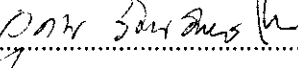
คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

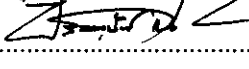
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นัญญา พลิตวานนท์)

.....กรรมการ

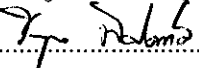
(ดร.มานพ แจ่มกระจ่าง)

.....กรรมการ

(ดร.อุดม รัตนอัมพรโสภณ)

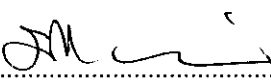
.....กรรมการ

(ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข)

.....กรรมการ

(ดร.วัญชฎิต พิศาลพงศ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 12 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2547

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะความกรุณาให้คำปรึกษาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัญชา พลิตวานนท์ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.มานพ แจ่มกระจ่าง และ ดร.อุดม รัตนอัมพรโสภณ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการผู้สอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณกรรมการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ที่กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ขอบคุณผู้อำนวยความสะดวกศูนย์คอมพิวเตอร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลจนสำเร็จได้ด้วยดี ขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ และคุณแม่ ที่เป็นกำลังใจมาโดยตลอดจนจบการศึกษา คุณความดีและประโยชน์ที่ได้จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบบวชแต่ท่านทั้งหมด ขอขอบคุณครอบครัววงศ์ที่คอยช่วยเหลือสนับสนุนด้านการเรียน และให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ กราบขอบพระคุณครูและอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความเมตตา อบรมสั่งสอนผู้วิจัยตั้งแต่เริ่มได้รับการศึกษาจนถึงปัจจุบัน

อรดี สุขศรีพล

45921421 : สาขาวิชา : เทคโนโลยีทางการศึกษา : กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา)

คำสำคัญ : การพัฒนา / การเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต / ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่

อรดี สุขศรีพล : ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต
ของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ (FACTORS IN DEVELOPING E-LEARNING AMONG ADMINISTRATORS
AND STAFF) อาจารย์ที่ปรึกษา : นันทา พลิตวานนท์, Ph.D., มานพ แจ่มกระจ่าง, Ph.D., อุดม รัตนอัมพร โสภณ,
ค.ด. 156 หน้า. ISBN 974-383-646-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเจตคติต่อการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการสนับสนุนของผู้บริหาร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สังกัดศูนย์พัฒนาสื่อการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 148 คน โดยใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ผู้บริหารคิดเห็นว่าการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของการพัฒนาระบบการศึกษาในปัจจุบัน และนำไปใช้ได้จริงในการสอนปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าการจัดสรรงบประมาณด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจำเป็นต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก และปัจจัยด้านการสนับสนุนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายการพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อสร้างความตื่นตัว และเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรของศูนย์ ฯ ไว้อย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นว่าการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตช่วยทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครูผู้สอน และกับเพื่อน ๆ โดยใช้กระดานฝากข้อความ ห้องการสนทนา และจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น อยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นว่าการจัดครูงานและการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้เจ้าหน้าที่มีแนวทางในการปฏิบัติงานในทางเดียวกัน อยู่ในระดับมาก และปัจจัยด้านการสนับสนุนของผู้บริหารเจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นว่าการสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ได้มีการพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับมาก

45921421 : MAJOR : EDUCATIONAL TECHNOLOGY : M.ED. (EDUCATIONAL TECHNOLOGY)

KEYWORD : DEVELOPING / E-LEARNING / ADMINISTRATORS AND STAFFS

ORDEE SUKSRIPOL : FACTORS IN DEVELOPING E-LEARNING AMONG ADMINISTRATORS AND STAFF : THESIS ADVISORS : NANTA PALITAWANONT, Ph.D., MANOP JAMKRAJANG, Ph.D., UDOM RATTANAMPORNSOPON, Ph.D. 156 P. ISBN 974-383-646-2

This research aims to study factors affecting a development of an E-learning system via an Internet network. The study was conducted by surveying opinion of managements and staff in e-learning media centers (total of 148 respondents) from universities in the area of Bangkok metropolitan. The survey was designed for collecting opinions on three aspects - 1) attitude toward e-learning system via Internet 2) vision on information technology and 3) management support and commitment. Tools utilized in collecting the information are rating scale questionnaires. Percentage, mean, standard deviation and Pearson's product moment correlation are tools used in analyzing the data.

The results of this research can be concluded according to groups of respondents-managements and staffs as follows:

1. Managements opinions indicated that the factors had high effects on the development of e-learning using Internet in overall basis. Specifically, results show that most respondents (managements) considered the importance of all three aspects toward e-learning system at the "high" level. They believed that e-learning system was an important part for the development of a current educational system and could be implemented in the real teaching system. Managements also thought that continual budget should be allocated for information technology. Furthermore, the strategies and policies for e-learning development must be clearly specified in order to encourage and prepare all staffs involved in this system to keep moving into the right direction.

2. Staffs opinions also indicate that the factors had high effects on the development of an e-learning using Internet in overall basis. Specifically, results of the survey show that most respondents (staffs) considered the importance of all three aspects toward e-learning system at the "high" level. They believed that e-learning system helped create interaction among learners, and between learners and instructors through use of message board, chat room and e-mail. They also thought that training and seminar programs should be provided to help building the same understanding for all staffs involved. Furthermore, support from managements to the staff development toward an e-learning system is very significant.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ

บทที่

1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
คำถามของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต.....	8
ประวัติและโครงการพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ของศูนย์การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต แต่ละ มหาวิทยาลัย.....	40
ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต.....	59
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	71

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	84
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	84
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	85
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	86
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	88
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	91
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	107
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	107
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	107
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	107
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	108
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	108
สรุปผลการวิจัย.....	108
อภิปรายผลการวิจัย.....	111
ข้อเสนอแนะ.....	118

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	121
ภาคผนวก.....	132
ภาคผนวก ก.....	133
ภาคผนวก ข.....	138
ภาคผนวก ค.....	144
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	156

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	เปรียบเทียบรูปแบบการเรียนการสอน..... 11
2	ที่มา โครงสร้างผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สังกัดศูนย์คอมพิวเตอร์ สถาบันอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2546..... 84
3	ค่าความถี่ ร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนา สื่อการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต..... 94
4	ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียนการสอน ออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตตามความคิดเห็นของผู้บริหาร..... 96
5	ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี สารสนเทศตามความคิดเห็นของผู้บริหาร..... 98
6	ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยด้านการสนับสนุนของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร..... 99
7	ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียนการสอน ออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่..... 101
8	ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี สารสนเทศ ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่..... 103
9	ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยด้านการสนับสนุนของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่..... 104
10	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียนการสอน ออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของผู้บริหาร..... 139
11	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี สารสนเทศของผู้บริหาร..... 140
12	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามปัจจัยด้านการสนับสนุนของผู้บริหาร..... 141
13	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียนการสอน ออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของเจ้าหน้าที่..... 141
14	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี สารสนเทศของเจ้าหน้าที่..... 142
15	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามปัจจัยด้านการสนับสนุนของเจ้าหน้าที่..... 143

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 แสดงทีมงานในการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบ อินเทอร์เน็ต.....	27